עַל יְדֵי בְּנוֹ שֶׁאֵינוֹ סָמוּךְ עַל שֻׁלְחָנוֹ (סז) אֲפִלּוּ הוּא קָטָן, וְעַל יְדֵי בִּתּוֹ (סח) שֶׁבָּגְרָה וְאֵינָהּ סְמוּכָה עַל שֻׁלְחָנוֹ, וְעַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ שֶׁאֵינוֹ מַעֲלָה לָהּ מְזוֹנוֹת אֲפִלּוּ אֵין לָהּ בַּיִת בָּחֵצֵר. א)וּלְכַתְּחִלָּה טוֹב לָחוּשׁ לִדְבָרֵי שְׁנֵיהֶם הֵיכָא דְּאָפְשָׁר. הַגָּהּ: וּבְדִיעֲבַד סוֹמְכִין (סט) עַל דִּבְרֵי הַמַּקֵּל בְּעֵרוּב. וְכֵן גָּדוֹל (ע) שֶׁיֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה, אַף עַל פִּי שֶׁסָּמוּךְ עַל שֻׁלְחַן אָבִיו, מְזַכִּין עַל יָדוֹ (הגהות אשרי (פ"ו סי' ח) והגהות סמ"ק (מלוה רפב) וכל בו (סי' נג)) וַאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה. (עא) וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ לְאוֹתָם שֶׁזָּכָה לָהֶם קוֹדֶם הַשַּׁבָּת, אֶלָּא אִם מוֹדִיעָם בְּשַׁבָּת מַתָּר לְטַלְטֵל (כל בו (סס)): יא (עב) בְּנֵי חֲבוּרָה שֶׁהָיוּ מְסַבִּין בְּאֶכֶל וְקִדֵּשׁ עֲלֵיהֶם הַיּוֹם, (עג) הַפַּת שֶׁעַל הַשֻּׁלְחָן סוֹמְכִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם עֵרוּב. יב וְהוּא שֶׁמְּסַבִּין בְּבֵית שֶׁהוּא מָקוֹם (יד) הָרָאוּי לְהַנִּיחַ שָׁם עֵרוּב, (עד) אֲבָל בְּחָצֵר לֹא, (עה) (וְהוּא הַדִּין אִם יֵשׁ לָהֶם פַּת בְּשֶׁהָפוֹת בְּאֶחָד מִן הַבָּתִּים (עו) סוֹמְכִין עָלָיו מִשּׁוּם עֵרוּב): יב מאַפּוֹטְרוֹפּוֹס שֶׁל קָטָן (עז) יָכוֹל לְעָרֵב בַּעֲדוֹ: יג נמִצְוָה לַחֲזוֹר (עח) אַחַר עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת: יד *סמְבָרֵךְ (עט) * עַל מִצְוַת (טו) עֵרוּב: טו ערַאי מְבָרֵךְ, (פ) בְּשָׁעָה (פא) שֶׁמְּקַבֵּץ אוֹתוֹ מִבְּנֵי

י טור. כ עֵרוּבִין פ"ה (ע"ב) בְּלִשְׁנָא קַמָּא. ל שָׁם אוּקִימְתָּא (דְּרָבָא) [דְּרַבָּה]. מ מִדְּכִי פָּרַק ד' דַּעֲרוּבִין (סי' חקב). נ טור בְּסִימָן שצ"ה מַעֲבָדָא דְּתָרֵי גַּבְרֵי רַבָּנַן, עֵרוּבִין ס"ח (ע"א). ס שָׁם בְּשׁוּר וְרָמְבַּ"ם בְּפֶרֶק א' מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (ה"ח). ע שָׁם וְשָׁם.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

כו: לב בֵּית דִּין מַתְנָה כו'. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת מַאֲמַר מָרְדְּכַי סִימָן ט' שֶׁכָּתַב שֶׁיֵּשׁ לְעַיֵּן בָּזֶה לְמַאי דְּקַיְימָא לַן בְּסִימָן שע"א (ס"ו) דְּאֲפִלּוּ קָטָן אוֹסֵר, אִם כֵּן מֵת אֶחָד וְהִנִּיחַ רְשׁוּתוֹ לַקָּטָן שֶׁלֹּא הָיָה עֵדִין בְּעוֹלָם בְּשָׁעַת קְנִיַּת הָעֵרוּב, דְּהָא קַיְימָא לַן הַמְּזַכֶּה לְאַבָּד לֹא קָנָה, וְלֹא שָׁמְעִנַן מִי שְׁנִתְעַוְּרוּ מַחֲמַת זֶה לַעֲשׂוֹת עֵרוּב מֻחְרָשׁ, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁפִּלְפֵּל בְּדִין קָנֵי עַל מְנָת לְהַחֲזִיר לְאַבָּד עַיֵּן שָׁם, וּלְפִי עִנְיוּת דַּעְתִּי יֵשׁ לוֹמַר דְּדַוְקָא קָטָן אוֹסֵר, אֲבָל עַבָּד אֵינוֹ אוֹסֵר, אַף דְּזָכָה בִּירֻשָּׁה דְּאָתֵי מִמֵּילָא, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ בָּעוֹלָם הָוֵה לֵיהּ כִּדְיָרָה בְּלֹא בְּעָלִים וְאֵינוֹ אוֹסֵר:

בַּאֵר הַיֵּטֵב

יא (יד) הָרָאוּי. עַיֵּן בִּתְשׁוּבַת חָכָם צְבִי סִימָן קי"א: **יד (עו) עֵרוּב.** צָרִיךְ עַיֵּן אִם אָדָם אֶחָד שֶׁאֵינוֹ דָּר בְּאוֹתוֹ הָעִיר יָכוֹל לְבָרֵךְ בִּרְכָה זוֹ, וְנִרְאֶה לִי דְּיָכוֹל לְבָרֵךְ, דְּהָא אֲפִלּוּ לֹא עֵרֵב אַף הוּא הָיָה אָסוּר לְטַלְטֵל, וְאִם כֵּן גַּם הוּא שַׁיָּךְ בְּמִצְוָה זוֹ. מִגַּן אַבְרָהָם (סק"כ) עַיֵּן שָׁם. וְהָעִקָּר דְּהַשַּׁמָּשׁ יִתֵּן הָעֵרוּב לְהָרֵב וְיִזְכֶּה לְכָל הַקָּהָל עַל יָדוֹ, וְכֵן כָּתַב בְּמִנְהָגִים (עירובי תבשילין וחצירות). וּלְפִי זֶה אִם חָשְׁכָה לֵיל יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן וְלֹא זָכָה, אָסוּר לְזַכּוֹת בְּיוֹם טוֹב כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תקכ"ח (ס"ב) אֶלָּא עַל תְּנַאי, וְאִם יוֹם טוֹב אֵינוֹ סָמוּךְ לְשַׁבָּת, אֵין לְעָרֵב עַד שַׁבָּת. וּמִיהוּ אִם שָׁכְחוּ לְזַכּוֹת עַד שַׁבָּת, מַתָּר לְטַלְטֵל כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַמ"א סְעִיף ו'. בַּפֶּה שֶׁלָּנוּ מִגֵּד לְגַג עַיֵּן רֵישׁ סִימָן שע"ב (ס"א). וְאוֹמֵר לְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן שס"ח (ס"ה). וְיֵם שֶׁל שְׁלֹמֹה בְּפֶרֶק

בְּאוּר הֲלָכָה

מְלַמֵּד אוֹ סוֹפֵר אוֹ יְתוֹם אוֹכֵל עַל שֻׁלְחָנוֹ, וַאֲפִלּוּ אוֹכֵל בְּחִנָּם [פְּרִישָׁה (אות ה) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יח)]:

יד * מְבָרֵךְ וְכוּ'. וּבְמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת בְּשִׁבִּיל כָּל הַקָּהָל בְּעֶרֶב פֶּסַח, וְאֶחָד רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ בַּמֶּה אֲחֵרוֹנִים דְּלְכַתְּחִלָּה טוֹב לִנְהֹג כֵּן, אֵין כְּדַאי שֶׁיְּבָרֵךְ עָלָיו. וְגַם נְכוֹן שֶׁעֵרוּבוֹ יִתֵּן גַּם כֵּן לְאַחַר לִזְכּוֹת בְּשִׁבִּיל כָּל הָעִיר, דְּאִם יִרְצֶה בְּאֶמֶת לְחַלֵּק עַצְמוֹ מִן הָעִיר, יֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר שֶׁיְּאַסְרוּ אֵלּוּ עַל אֵלּוּ, וְעַיֵּן בְּסִימָן שצ"ב:

* **עַל מִצְוַת עֵרוּב.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק עט) מַה שֶּׁכָּתְבוּ לְעִנְיַן אָדָם אַחֵר שֶׁבִּשַּׁבָּת יָכוֹל לְבָרֵךְ בִּרְכָה זוֹ, וַאֲפִלּוּ לֹא יִהְיֶה שָׁם רַק בְּיוֹם טוֹב וְלֹא בְּשַׁבָּת שֶׁאַחֲרָיו מְהֻנֵּי לֵיהּ הָעֵרוּב [וְלְעִנְיַן דְּבָרִים שֶׁאֵין בָּהֶם צֹרֶךְ כְּלָל, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רֵישׁ סִימָן תקי"ח בְּהַגָּ"ה (ס"א)]. וּלְפִי זֶה אִם אֵין דַּעְתּוֹ לָשָׁאֵר שָׁם לֹא לְשַׁבָּת וְלֹא לְיוֹם טוֹב, אֵין יָכוֹל לְבָרֵךְ, וְלֹא דָּמֵי לְמַאי דְּקַיְימָא לַן בְּעֶלְמָא דְּהַעוֹשֶׂה מִצְוָה לְאַחַר, כְּגוֹן שֶׁקּוֹבֵעַ מְזוּזָה וּכְהַאי גַּוְנָא, דְּיָכוֹל לְבָרֵךְ, שָׁם עָבִיד מַעֲשֶׂה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁהוּא רַק בְּרָכָה בְּעֶלְמָא, שֶׁהָעֵרוּב כְּבָר נִתְקַבֵּץ עַל יְדֵי אַחֵר. אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁנָּהֲגוּ לְכַתְּחִלָּה דְּלְאַחַר שֶׁקִּבֵּץ הַשַּׁמָּשׁ הָעֵרוּב מִכָּל הַבָּתִּים נוֹתֵן לְהָרֵב לִזְכּוֹת לַכֻּלָּם וּלְבָרֵךְ [וְכֵן רָאוּי לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן מ"ה בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה]. יָכוֹל לַעֲשׂוֹת זֶה גּוּפָא גַּם עַל יְדֵי אַחֵר שֶׁאֵינוֹ מִבְּנֵי הָעִיר, דְּהַזְכּוּי שֶׁזָּכָה לַאֲחֵרִים חָשׁוּב כְּמַעֲשֶׂה, כָּל זֶה מְתֻבָּאַר מִדִּבְרֵי מִגַּן אַבְרָהָם (סק"כ) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

רְצוֹנוֹ לוֹמַר, וְאוֹכֶלֶת שָׁם הַמְּזוֹנוֹת שָׁנוּתָן לָהּ בְּעֶלָהּ, וְסָלְקָא דַּעְתָּךְ דְּמִגּוֹ דְּזַכְיָא לְעַצְמָהּ בְּעֵרוּב זֶה בְּשִׁבִּיל בֵּיתָהּ תִּזְכֶּה בָּעֵרוּב גַּם לַאֲחֵרִים, קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא. וְהַטַּעַם, דְּבֶאֱמֶת לְעַצְמָהּ אֵין צְרִיכָה עֵרוּב כְּלָל, דְּנִמְשֶׁכֶת אַחַר בַּעְלָהּ (נב) כִּדְלִקְמָן בְּסִימָן ש"ע סָעִיף ו', וְלֵיכָא מִגּוֹ: (סז) **אֲפִלּוּ הוּא קָטָן.** כֵּיוָן דִּלְעִנְיַן מְצִיאָה יֵשׁ לוֹ יָד לִזְכּוֹת לְעַצְמוֹ כְּשֶׁאֵינוֹ סָמוּךְ עַל שֻׁלְחַן אָבִיו: (סח) **שֶׁבָּגְרָה וְאֵינָהּ סְמוּכָה.** דְּסָבְירָא לֵיהּ דִּכְשֶׁבָּגְרָה אֲפִלּוּ בִּסְמוּכָה מְזַכָּה עַל יָדָהּ. וְכֵן בְּעַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ, דְּוַקָא הֵיכָא שֶׁאֵין מַעֲלָה לָהּ מְזוֹנוֹת, דְּאָז מְצִיאָתָהּ לְעַצְמָהּ וְלֹא לְבַעְלָהּ: (סט) **עַל דִּבְרֵי הַמַּקֵּל בְּעֵרוּב.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (ע) בֵּין קָטָן וְאֵין סָמוּךְ עַל שֻׁלְחָנוֹ, אוֹ גָּדוֹל אַף שֶׁסָּמוּךְ, וְכֵן בְּעַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁמַּעֲלָה לָהּ מְזוֹנוֹת: (ע) **שֶׁיֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה וְכוּ'.** שֶׁעוֹשָׂה הַכֹּל עַל דַּעַת עַצְמוֹ וְלֹא עַל דַּעַת אָבִיו: (עא) **וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ.** דְּזִכְיָן לְאָדָם שֶׁלֹּא בְּפָנָיו: יא (עב) **בְּנֵי חֲבוּרָה וְכוּ'.** אַשְׁמוּעִינַן בָּזֶה שְׁנֵי דְּבָרִים, אֶחָד, אַף עַל גַּב שֶׁלֹּא הִנִּיחוּ לְכַתְּחִלָּה לְשֵׁם עֵרוּב. גַּם, דַּאֲפִלּוּ (מז) אוֹתוֹ הַפַּת לֹא הָיָה מִתְּחִלָּה שֶׁל כֻּלָּם כִּי אִם שֶׁל הַבַּיִת לְבַד שֶׁזִּמְּנָן לִסְעֹד מִשָּׁלוֹ וְלֹא הַקָּנָה לָהֶן אוֹתוֹ פַּת בְּפָרוּשׁ, אֲפִלּוּ הָכִי כֵּיוָן שֶׁזִּמְּנָן לָאֶכֶל לְדַעְתָּם הֲרֵי הוּא כְּאִלּוּ נִשְׁתַּתְּפוּ בּוֹ עִמּוֹ וְיֵשׁ לָהֶם בּוֹ זְכוּת, וְעַל כֵּן אִם הוּא קַיָּם עַד לְאַחַר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת סוֹמְכִין עָלָיו מִשּׁוּם עֵרוּב: (עג) **הַפַּת שֶׁעַל הַשֻּׁלְחָן וְכוּ'.** לְכְאוֹרָה בְּעֵינַן שֶׁיִּהְיֶה אָז עֲדַיִן אָצְלָם פַּת אֶחָד שָׁלֵם וְכַנַּ"ל עַד לְאַחַר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת סוֹמְכִין עָלָיו מִשּׁוּם עֵרוּב, אוֹ אֲפָשָׁר, כֵּיוָן דְּלֹא הֲבִיאוּ פִּתָּם אֶלָּא בְּעֵל הַבַּיִת זִמְּנָן לִסְעֹד מִשָּׁלוֹ, דֵּינוֹ דּוֹמֶה לְהָא דְּסָעִיף ז', וְכֵן מַשְׁמַע בְּתוֹסֶפְתָּ שַׁבָּת (ס"ק לד), אֲבָל בָּאֶמֶת יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם וְצָרִיךְ עִיּוּן: (עד) **אֲבָל בְּחָצֵר לֹא.** דְּחָצֵר לָאו בַּר דִּירָה הוּא: (עה) **וְהוּא הַדִּין אִם יֵשׁ לָהֶם וְכוּ'.** דִּין זֶה הוּא זוֹ וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר זוֹ, וּבְתוֹסֶפְתָּ שַׁבָּת (ס"ק לו) כָּתַב דְּקָא מַשְׁמַע לָן דְּסוֹמְכִין עָלָיו בְּחָזְקַת שֶׁהוּא קַיָּם אַף עַל פִּי שֶׁאֵין יוֹדְעִין בְּצַעְמָן, מִשּׁוּם דְּמוֹקְמִינַן לֵיהּ אַחֲזָקָתֵהּ: (עו) **סוֹמְכִין עָלָיו מִשּׁוּם עֵרוּב.** וּמִשּׁוּם שְׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת יְכוֹלִין לְסָמֹךְ אַף כְּשֶׁמַּנִּח בְּאֶחָד מִן הַחֲצֵרוֹת וְנִמְלָךְ (פה:): יב (עז) **יָכוֹל לְעָרֵב בַּעֲדוֹ.** אַפִלּוּ מָשָׁל הַקָּטָן שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ, (נה) מִפְּנֵי שֶׁהוּא לוֹ כְּבֶן בַּיִת שֶׁיָּכוֹל לְעָרֵב מָשָׁל בַּעַל הַבַּיִת שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּסִימָן שס"ז (ס"א): יג (עח) **אַחַר עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת.** כְּדֵי שֶׁלֹּא יְבוֹאוּ לְטַלְטֵל בְּאִסּוּר: יד (עט) **עַל מִצְוַת עֵרוּב.** וַאֲפִלּוּ (נו) אָדָם אַחֵר שֶׁאֵינוֹ דָּר בְּאוֹתָהּ הָעִיר וְרוֹצֶה לִשְׁבּוֹת שָׁם בְּשַׁבָּת יָכוֹל לְבָרֵךְ בִּרְכָה זוֹ, דְּהָא אֲפִלּוּ לֹא עֵרֵב הָיָה גַּם הוּא אָסוּר לְטַלְטֵל וְאִם כֵּן גַּם הוּא שַׁיָּךְ לְהַעֲרוּב. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ עוֹד בָּזֶה בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה על מצות). אִם מַנִּיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין וַעֲרוּבֵי חֲצֵרוֹת בִּזְמַן אֶחָד, (מ) מְבָרֵךְ בִּרְכָה אַחַת עַל שְׁתֵּיהֶן, דְּהֵינוּ עַל מִצְוַת עֵרוּבִין, וְאוֹמֵר בְּהַדִּין עֵרוּבָא עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי נַפְשׁוֹ, וּבְחַיֵּי אָדָם עַל כָּל ק"ב כָּתַב שֶׁיֵּאָמֵר עַל מִצְוַת עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין וַעֲרוּבֵי חֲצֵרוֹת, וְאוֹמֵר בְּדִין יְהֵא שְׁרָא לָן לַאֲפוּיֵי וְכוּ' וּלְטַלְטֵל מִבַּיִת לְחָצֵר וְכוּ': מו (פ) **בְּשָׁעָה וְכוּ'.** מִפְּנֵי שֶׁכָּל הַמִּצְוֹת מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם עוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן. וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הָרַמַ"א לְעֵיל בְּסָעִיף ו' דְּהַמְנָהָג לְקַבֵּץ קֹמַח מִבָּתֵּי הָעִיר, אֵין לְבָרֵךְ בְּשָׁעַת קִבּוּץ, דְּהָוֵי עוֹבֵר דְּעוֹבֵר כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נֶאֱפָה הַפַּת: (פא) **שֶׁמְּקַבֵּץ וְכוּ'.** הַבַּיִת יוֹסֵף וְהַבַּ"ח כָּתְבוּ בְּסִימָן שצ"ה (ד"ה מתי) דְּצָרִיךְ לְבָרֵךְ

(נב) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש ולא) בְּשֵׁם הָרא"ש (שם). וּקְצָת קָשֶׁה, דְּהָא בְּאֶמֶת לֹא בְּרִירָא הֲלָכָה אִם בִּדְבְרֵי רַבִּי יְהוּדָא בֶּן בְּתֵירָא אוֹ בִּדְבְרֵי יְהוּדָה בֶּן בָּבָא אֶלָּא שִׁפְחָמֵת סָפֵק נָקְטִינַן כִּדְבְרֵי שְׁנֵיהֶם לְהַקֵּל בְּעֵרוּבִין, וְאִם כֵּן בְּעִנְיָנֵינוּ דִּנְקָא מַנִּיה חַמְרָא, נֵימָא לְהַקֵּל דַּהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּבָא דְּאוֹסֵר בְּנָשִׁים וְאִם כֵּן צְרִיכָה לְעֵרוּב וְשֵׁיָרֵי לְהוּ מִינּוּ שֶׁלֹּא לְעִנְיַן לְזַכּוֹת לַאֲחֵרִים: (נג) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו ושוכב): יא (מ) תּוֹסְפוֹת (עג: ד"ה בני) וְרַשְׁבָּ"א (עבודת הקודש שער ד סי' ד) וְרִיטְבָּ"א (עג: ד"ה אלא מפתח): יב (נט) הַגְּרַ"ז (סי"ז): יד (ט) מִגַּן אַבְרָהָם (סק"כ) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ס) חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר (ד"ה מבכר) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מַהֲרַ"ם דִּי בּוּטוֹן (סי' לח):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) משמע. שכשא"א אפשר להקל כשתי הדעות. ובשו"ע הרב (ס"ג) כתב: ואפילו לכתחילה במקום שא"א בענין אחר יש להקל כסברא הראשונה שהוא עיקר.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הֶחָצֵר אוֹ (פב) * בְּשָׁעָה שֶׁמְּזַכֶּה לָהֶם, וְאוֹמֵר [פ]בְּהָדֵין עֵירוּבָא יְהֵא שְׁרָא לָן לְאַפּוּקֵי וּלְעַיּוּלֵי מִן הַבָּתִּים לֶחָצֵר וּמִן הֶחָצֵר לַבָּתִּים וּמִבֵּית לְבֵית, (פג) לְכָל הַבָּתִּים שֶׁבֶּחָצֵר. [ש]וְאִם גָּבוּ הֶעָרוּב (פד) וְלֹא בֵּרְכוּ עָלָיו, אֵין הַבְּרָכָה מְעַכֶּבֶת וּמֻתָּרִים לְטַלְטֵל:

פ נֶסַח שבלי לקט (סי׳ צט). צ בית יוסף (ד״ה נוסח).

שסז אִם אִשָּׁה יְכוֹלָה לְעָרֵב. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א עירובין פ׳ (ע״א) מימרא דשמואל וכפרוש התוספות (ד״ה רגיל) ורא״ש (פ״ו סי׳ ט) וכפרוש השור. ב הינו ברייתא דנשים שערבו וכו׳ שם. ג הרא״ש שם. ד תוספות שם ורא״ש (שם) והמקדכי (סי׳ תקכב) ושאר פוסקים.

א (א) [א]אִשְׁתּוֹ שֶׁל אָדָם (ב) מְעָרֶבֶת לוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ אֲפִלּוּ אִם מִחָה בָּהּ שֶׁלֹּא לְעָרֵב וַאֲפִלּוּ אֵין רָגִיל לְעָרֵב עִמָּהֶם. וְהֵנִי מִלֵּי (ג) כְּשֶׁאוֹסֵר עֲלֵיהֶם, כְּגוֹן שֶׁאֵין הַבַּיִת פָּתוּחַ אֶלָּא לְאוֹתוֹ חָצֵר. [ב]אֲבָל אִם הוּא פָּתוּחַ לִשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת, בְּאַחַת רָגִיל לָצֵאת וְלָבֹא תָּדִיר, שֶׁאוֹסֵר עֲלֵיהֶם, וּבְאַחַת אֵינוֹ רָגִיל לָצֵאת וְלָבֹא, (ד) בָּרָגִיל שֶׁאוֹסֵר, מְעָרֶבֶת שֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ אֲפִלּוּ אֵינוֹ רָגִיל לְעָרֵב, וּבְשֶׁאֵינוֹ רָגִיל לָצֵאת וְלָבֹא נָמֵי אַף עַל פִּי שֶׁאֵין אוֹסֵר, אִם (ה) רָגִיל לְעָרֵב עִמָּהֶם מְעָרֶבֶת שֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ, אֲבָל אִם אֵינוֹ אוֹסֵר וְגַם אֵינוֹ רָגִיל לְעָרֵב עִמָּהֶם, אֵינָהּ מְעָרֶבֶת שֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ. [ג]וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא מִחָה בָּהּ בְּפֵרוּשׁ, אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ רָגִיל לְעָרֵב עִמָּהֶם וְאֵינוֹ אוֹסֵר, מְעָרֶבֶת שֶׁלֹּא בִּידִיעָתוֹ דִּמְסְתָמָא נִיחָא לֵיהּ. (ו) [ד]אֲבָל אֵינָהּ יְכוֹלָה (ז) לְזַכּוֹת מִשֶּׁלּוֹ לְאֲחֵרִים

בְּאֵר הַיטֵב

קְמָא דְּבֵיצָה סִימָן ל״ד כָּתַב לוֹמַר גַּם כֵּן לְיוֹם טוֹב וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם שִׁנּוּי מִנְהָג, וְעַיֵּן תְּשׁוּבַת (בַּ״ח) [בְּאֵר עֵשֶׁק] סִימָן פ״א וּכְהָרַ״מ בּוּטְיָן סִימָן (צ״ח) [ל״ח]:

א (ע) לְזַכּוֹת. נִרְאֶה לִי דְּמִמְּזוֹנוֹתֶיהָ רַשָּׁאָה לְזַכּוֹת. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּשָׁעָה שֶׁמַּתְחִיל לְקַבֵּץ, וְלֹא כְּשֶׁנִּגְמַר הַקִּבּוּץ דְּאָז כְּבָר נִגְמַר הַמְצָוָה, (פמ) וְהָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּיוֹכֵל לְכַתְּחִלָּה לְבָרֵךְ אַחַר שֶׁכְּבָר נִגְמַר הַקִּבּוּץ, וְהַשַּׁעַם, מִשּׁוּם דִּסְבִירָא לְהוּ דְּאַחַר שֶׁנִּתְקַבֵּץ צָרִיךְ לְכַתְּחִלָּה לְזַכּוֹת לְכָל בְּנֵי הָעִיר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן מ״ה, וּמִקְרֵי עַדַיִן עוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן כְּשֶׁהוּא קֹדֶם הַזְּכוּי. וּמִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד אֲפִלּוּ כְּבָר זָכָה, (פנ) גַּם כֵּן יוּכַל לְבָרֵךְ, דְּעִקַּר קְנִיַּת עֵרוּב חָל בְּעֵת כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת וּמִקְרֵי עוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן, וּכְבָרֵט אִם לֹא הִנַּח הֶעָרוּב עַדַיִן בְּמְקוֹמוֹ (פ) בְּוַדַּאי שַׁיָּךְ לְבָרֵךְ, דְּלֹא נִגְמַר עַדַיִן הַמְצָוָה: **(פב) בְּשָׁעָה שֶׁמְּזַכֶּה לָהֶם.** פֵּרוּשׁ, שֶׁמְּעָרֵב מְשָׁלּוֹ וְנוֹתֵן לְאַחֲרִים, וְאוֹמֵר לוֹ שֶׁאַחַר שֶׁיְּבָרֵךְ יַגְבִּיהֶנּוּ כְּדֵי שֶׁיְּזַכֶּה בְּשֶׁבִּיל אַנְשֵׁי הָעִיר. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה בשעה) שֶׁהֵבַאנוּ דְּהַמְבָרֵךְ אַחַר הַזְּכוּי יֵשׁ לוֹ גַּם כֵּן עַל מִי לִסְמֹךְ: (פג) **לְכָל הַבָּתִּים שֶׁבֶּחָצֵר.** וְלֹא הִזְכִּיר מְבוֹי, מִשּׁוּם דְּכָאן אֵירֵי שֶׁלֹּא נִתְקַן הַמְּבוֹאוֹת בְּעֵרוּבִין כְּדִין, וְכָל חָצֵר מִתְקַן עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת רַק לְהַתִּיר הַטִּלְטוּל בָּחָצֵר, אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁנִּתְקַן הַמְּבוֹאוֹת, הַמְּנָהָג שֶׁעוֹשִׂין עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְשִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת כְּחָדָא כַּמְּבֹאָר בְּסִימָן שפ״ז, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְהוֹסִיף בּוֹ שֶׁרִיּוּתָא דְּמְבוֹי, וְזֶה נָסְחוֹ בְּהָדֵין עֵרוּבָא יְהֵא שְׁרָא לָנָא לְאַפּוּקֵי וּלְעַיּוּלֵי מִן הַבָּתִּים לֶחָצֵר וּמֵחָצֵר לַבָּתִּים וּמִבֵּית לְבֵית (פפ) וּמֵחָצֵר לְחָצֵר וּמִגַּג לְגַג וּמִבָּתִּים וַחֲצֵרוֹת לְמָבוֹי וּמִמָּבוֹי לְכָל הַבָּתִּים וְהַחֲצֵרוֹת שֶׁבָּעִיר הַזּוֹ, לָנוּ וּלְכָל הַדָּרִים בָּעִיר הַזֹּאת וּלְכָל מִי שֶׁיִּתְעַסֵּק בָּהּ. וְאִם מְעָרֵב לְכָל שַׁבָּתוֹת הַשָּׁנָה יְסַיֵּם לְכָל שַׁבָּתוֹת הַשָּׁנָה, וּלְכָל יָמִים טוֹבִים [אַחֲרוֹנִים]: (פד) **וְלֹא בֵּרְכוּ עָלָיו.** וְהוּא הַדִּין אֲפִלּוּ אִם הַנֵּסֶף בְּהָדֵין עֵרוּבָא גַּם כֵּן לֹא אָמְרוּ עָלָיו, כֵּיוָן שֶׁמִּשְׁתַּפִּין בְּעֵרוּב סָגִי בָּזֶה:

א (א) **אִשְׁתּוֹ שֶׁל אָדָם** וְכוּ׳. מִפְּנֵי (ו) שֶׁאִשְׁתּוֹ כְּגוּפוֹ. וְהַקְּלוּ אֲפִלּוּ כְּשֶׁמִּחָה בָּהּ (ג) מִשּׁוּם שֶׁחָשְׁשׁוּ חַז״ל שֶׁמָּא יִתְכַּוֵּן לְהַקְנִיט אֶת הַדָּרִים לָאֲסֹר עֲלֵיהֶם: (ב) **מְעָרֶבֶת לוֹ.** מִשְׁלּוֹ: (ג) **כְּשֶׁאוֹסֵר עֲלֵיהֶם.** הֶחָצֵר אִם לֹא יְעָרֵב עִמָּהֶם: (ד) **בָּרָגִיל שֶׁאוֹסֵר וְכוּ׳.** כִּדְלִקְמָן בְּסִימָן שפ״ו סָעִיף ט׳ עַיֵּן שָׁם: (ה) **רָגִיל לְעָרֵב וְכוּ׳ שֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ (ג) כְּשֶׁמִּחָה בָּהּ. וְהַשַּׁעַם מִשּׁוּם דְּרָכֵי שָׁלוֹם, כֵּיוָן שֶׁעַד עַתָּה הָיָה דַּרְכּוֹ לִתֵּן חֶלְקָן בְּעֵרוּב, לָכֵן חָל הָעֵרוּב בְּכָל גַּוָּנֵי וּמֵתָּר אַחַר כָּךְ לְטַלְטֵל כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכוֹ בְּבֵיתוֹ (לְמָבוֹי) [לֶחָצֵר] זֶה: (ו) **אֲבָל אֵינָהּ יְכוֹלָה וְכוּ׳.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ לִבְנֵי חָצֵר שֶׁאוֹסֵר עֲלֵיהֶם וְרָגִיל לְעָרֵב עִמָּהֶם: (ז) **לְזַכּוֹת מִשֶּׁלּוֹ וְכוּ׳.** וּמִמְּזוֹנוֹתֶיהָ יְכוֹלָה (ז) לְזַכּוֹת, שֶׁהִיא שָׁלָהּ:

בֵּאוּר הֲלָכָה

טו * בְּשָׁעָה שֶׁמְּזַכֶּה וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק פב). וְהִנֵּה מֵהַבַּיִת יוֹסֵף וְהַבַּ״ח בְּסִימָן שצ״ה (ד״ה ומתו) מֻשְׁמָע דְּהַבְּרָכָה צָרִיךְ לִהְיוֹת קֹדֶם שֶׁהָאַחֵר מַגְבִּיהַּ לִזְכוּת בִּשְׁבִילָם, דְּאָז מִקְרֵי עוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן. וְהִנֵּה לְעִנְיַן דִּיעֲבַד בְּוַדַּאי יוּכַל לְבָרֵךְ אֲפִלּוּ אַחַר הַזְּכוּי, וְכֹמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים, מִשּׁוּם דְּעִקַּר קְנִיַּת הֶעָרוּב חָל בְּעֵת כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת, וּבִכְרָט אִם הוּא עַדַיִן קֹדֶם שֶׁהוּנַּח הֶעָרוּב בְּמְקוֹמוֹ בְּוַדַּאי מִקְרֵי עַדַיִן עוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן, וְכֹמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַפְּרִישָׁה (דְּרִישָׁה סי׳ שצה סק״א) וּמוֹר וּקְצִיעָה (סי׳ שצה), וַאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לְעַיֵּן דְּאוּלַי יוֹתֵר עָדִיף לְבָרֵךְ אַחַר הַזְּכוּי, דִּבְשִׁלְמָא הֵיכָא שֶׁמְּקַבֵּץ הֶעָרוּב מֵאֲחֵרִים שֶׁיָּבוֹא לְבָרֵךְ אֲפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁמַּתְחִיל לְקַבֵּץ, שֶׁכְּבָר הַתְחִיל מַעֲשֶׂה הֶעָרוּב עַל יְדֵי הַמְקַבֵּץ שֶׁגָּבְהּ הַשִּׁמּוּשׁ מֵאֵיזֶה אֲנָשִׁים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הֵיכָא שֶׁרּוֹצֶה לֶעָרֵב מִשֶּׁלּוֹ בִּשְׁבִיל בַּעֲלֵי בָּתִּים, קֹדֶם הַזְּכוּי עַדַיִן אֵין עַל הַפַּת שֵׁם עֵרוּב כְּלָל דַּעֲדַיִן לֹא יָצָא מֵרְשׁוּתוֹ כְּלָל וְכֹמוֹ שֶׁמְּנַח עַדַיִן בְּסָלּוֹ דְּמֵיהּ, וְעִקַּר שֵׁם עֵרוּב נַעֲשָׂה עַל יְדֵי הַזְּכוּי שֶׁנַּעֲשׂוּ כֻּלָּם שֻׁתָּפִים בּוֹ עַל יְדֵי הַזְּכוּי שֶׁמְּזַכֶּה לָהֶם עַל יְדֵי אַחֵר, וּכְשֶׁמְּבָרֵךְ קֹדֶם הַזְּכוּי לְכַאוֹרָה הָוֵי בִּכְלָל קֹדֶם דְּקֹדֶם דְּחָסֵר עֲדַיִן מַעֲשֶׂה שְׁלֵמָה שֶׁל הַזְּכוּי, שְׁבָלֹא זֶה חָסֵר עַל הַפַּת עִקַּר מַעֲשֶׂה הֶעָרוּב [וְכֹמוֹ שֶׁלֹּא יוּכַל לְבָרֵךְ עַל תְּפִלִּין קֹדֶם שֶׁהוּנַּח הַפָּרָשִׁיוֹת בְּתוֹךְ הַבָּתִּים. וּבָאֶמֶת בְּסִימָן תקכ״ז נִזְכַּר בָּשׁוּר וְשָׁלְחָן עָרוּךְ (סעיף יב) בְּהָדֵיָא שֶׁמְּבָרֵךְ אַחַר הַזְּכוּי, וְאַף שֶׁשָּׁם בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה הוּבָא בָּאֶמֶת דִּעוֹת הַחוֹלְקִים בְּעִנְיָן זֶה, יֵשׁ לוֹמַר דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּשַׁיָּךְ שָׁם שֵׁם עֵרוּב תַּבְשִׁילִין אֲפִלּוּ קֹדֶם הַזְּכוּי, שֶׁגַּם לַעֲצָמוֹ לְחוּד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ כָּל הֵיכָא שֶׁהַפַּת לֹא יָצָא מֵרְשׁוּתוֹ עֲדַיִן אֵין עָלָיו שֵׁם עֵרוּב כְּלָל, וְאֵין שַׁיָּךְ לְבָרֵךְ כָּאן, שֶׁהֲרֵי עֲדַיִן כָּל עִקַּר הַמַּעֲשֶׂה וְכַנַּ״ל. [וְאַפְשָׁר דִּכְנוֹנַת הַבַּיִת יוֹסֵף וְהַבַּ״ח הֵיְנוּ כְּשֶׁמְּסַר הַפַּת לְהָאַחֵר לְשֵׁם עֵרוּב, וְקֹדֶם שֶׁמַּגְבִּיהַּ לִזְכוּת בִּשְׁבִיל בַּעֲלֵי מְבוֹאוֹת בְּעֵת הַבִּיאָה הַנּוֹתֵן הַפַּת, וְזֶה יֵשׁ לוֹמַר דְּלֹא הָוֵי בִּכְלַל קֹדֶם דְּקֹדֶם, כֵּיוָן שֶׁכְּבָר מָסַר לְאַחֵר לְשֵׁם עֵרוּב, שֵׁם עֵרוּב חַיֵּיל עֲלֵיהּ אַף שֶׁלֹּא זָכָה עֲדַיִן לְשׁוּם אָדָם אַחַר, וְדוֹמְיָא הֵיכָא שֶׁהִתְחִיל הַשַּׁמָּשׁ לְקַבֵּץ אֲפִלּוּ מֵאָדָם אֶחָד דְּיוֹכֵל לְבָרֵךְ עַל מִצְוַת עֵרוּב. וּמִכָּל מָקוֹם מִסִּימָן תקכ״ז מוּכָח בְּהָדְיָא דַּאֲפִלּוּ אַחַר

טו (פמ) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְטַ״ז (סי׳ שצה סק״ב) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (פנ) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת וְהַגְּרַ״ז (סי״ח) וְחַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל עב ס״א): (פ) עַיֵּן בְּפְרִישָׁה (דרישה סי׳ שצה סק״א) שֶׁדַּאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יוּכַל לְבָרֵךְ אַחַר הַזְּכוּי אִם הוּא קוֹדֶם שֶׁהוּנַּח הֶעָרוּב בְּמְקוֹמוֹ, וְכֵן כָּתַב בְּמוֹר וּקְצִיעָה (סי׳ שצה), וּמַה שֶּׁכָּתַב הַשּׁוּר דְּ״בְּשָׁעָה שֶׁמְּקַבֵּץ״ אָתֵי רַק לְאַפּוּקֵי קֹדֶם הַקִּבּוּץ מִשּׁוּם דְּהָוֵי קֹדֶם דְּקֹדֶם דְּחָסֵר עֲדַיִן מַעֲשֶׂה שְׁלֵמָה שֶׁל הַזְּכוּי, אֲבָל אַחַר שֶׁכְּבָר נִגְמַר הַקִּבּוּץ אֲפִלּוּ אִם לֹא הִגְבִּיהַּ עֲדַיִן לְזַכּוֹת לְכָל בְּנֵי הָעִיר, מִקְרֵי עוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן וְיָכוֹל לְבָרֵךְ, וְכֵן מוֹכִיחַ מִלְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁכָּתַב בְּסָמוּךְ לְאַחַר שֶׁנִּתְקַבֵּץ הַכֹּל וְאַחַר כָּךְ הִגְבִּיהַּ לְזַכּוֹת לְכָל בְּנֵי הָעִיר, וְכֵן מוֹכִיחַ מִלְּשׁוֹן הַמְּחַבֵּר